

Sygn. akt III KK 66/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Sobczak (przewodniczący)

SSN Tomasz Grzegorzczak

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant : Anna Korzeniecka - Plewka

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Barbary Nowińskiej,
w sprawie S. C. S.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 5 grudnia 2012 r.,

kasacji, wniesionej przez oskarżycielkę posiłkową

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 10 listopada 2011 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 12 lipca 2011 r.,

1) uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania;

2) zarządza zwrot na rzecz oskarżycielki posiłkowej M. J. wniesionej przez nią opłaty kasacyjnej w kwocie 450 (czterystu pięćdziesięciu) złotych.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 lipca 2011 r. Sąd Rejonowy uznał oskarżonego S. C. S. za winnego dokonania czynu z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 2 lata oraz grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na 10 zł.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego.

Wyrokiem z dnia 10 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy w S. rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji uchylił i postępowanie karne w stosunku do oskarżonego umorzył ze względu na znikomą społeczną szkodliwość czynu.

Kasację od tego wyroku wniósł pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej M. J., zarzucając mu rażące naruszenie prawa materialnego (art. 115 § 2 k.k.), które zdaniem autora kasacji miało istotny wpływ na treść orzeczenia, przez uwzględnienie przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości okoliczności, które nie zostały zawarte w tym przepisie oraz brak uwzględnienia tych z kolei, które on wysławia, jako elementy konstytutywne oceny społecznej szkodliwości.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej wniósł o uchylenie w zaskarżonym zakresie orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na powyższą kasację Prokurator Okręgowy wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej. Wskazał, że wniesiony nadzwyczajny środek odwoławczy jedynie pozornie czyni zadość warunkom przewidzianym dla niego przez k.p.k. Zdaniem Prokuratora kasacja pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej de facto zmierza do podważenia poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych i uczynienia z postępowania kasacyjnego kolejnej, III instancji. Wedle opinii Prokuratora Sąd Okręgowy poprawnie ustalił stopień społecznej szkodliwości czynu S. C. S.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarzut naruszenia art. 115 § 2 k.k. okazał się zasadny. Analiza uzasadnienia wyroku Sądu Odwoławczego w sposób jednoznaczny przekonuje o tym, że dokonując oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu, Sąd ten brał pod uwagę okoliczności, które nie mają znaczenia dla tej oceny. W szczególności dotyczy to naganego zachowania pokrzywdzonej (oskarżycielki posiłkowej) wobec C. S., a także fakt występowania pomiędzy oskarżycielką posiłkową a sprawcą długotrwałego konfliktu. Nie mogą mieć tym bardziej znaczenia dla oceny stopnia

społecznej szkodliwości domniemane zachowania pokrzywdzonej podejmowane na szkodę sprawcy, a podjęte już po popełnieniu przypisanego mu czynu.

Dla oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu, w tym dla przyjęcia znikomego charakteru tej szkodliwości, znaczenie mają wyłącznie okoliczności związane z zarzuconym sprawcy czynem. Są one bliżej scharakteryzowane w art. 115 § 2 k.k. Zachowania innych osób mogą mieć znaczenie dla oceny motywacji sprawcy, ale samodzielnie nie mają wpływu na ocenę stopnia społecznej szkodliwości. Dotyczy to tym bardziej zachowań podjętych po popełnieniu czynu zabronionego.

Na marginesie można wskazać, że ustawodawca w przypadku przestępstwa zniewagi i naruszenia nietykalności cielesnej, ze względów kryminalno-politycznych, nakazuje uwzględnić zachowanie osoby pokrzywdzonej (por. art. 216 § 3 k.k., 217 § 1 k.k., art. 222 § 2 k.k.). Wyzywające lub niewłaściwe zachowanie pokrzywdzonego, które sprowokowało sprawcę do popełnienia czynu zabronionego, stanowi wówczas fakultatywną podstawę do odstąpienia od wymiaru kary. Charakterystyczne jest jednak, że podobnego uregulowania ustawodawca nie przewidział w przypadku przestępstwa groźby bezprawnej (art. 190 § 1 k.k.), a więc przestępstwa zarzuconego C. S.

W tym stanie rzeczy należało uchylić wyrok Sądu Odwoławczego i przekazać temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania, w którym ponownie zostanie dokonana ocena stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 115 § 2 k.k.